

Gedragsprotocol

Wij werken aan het versterken van de basisbehoeften van onze leerlingen: relatie, competentie en autonomie. We ondersteunen dit door middel van interactie, instructie en het klassenmanagement. Het gedrag dat daarbij hoort is verzameld in een brondocument (zie bijlage).

Het team heeft een repertoire aan pedagogische interventies waarmee ze het gedrag van de leerlingen beïnvloeden. We oefenen gewenst gedrag en onderbreken ongewenst gedrag. Dit doen we eerst en vooral preventief. We handelen met pedagogische tact .

Bij ongewenst gedrag wordt één van de volgende stappen toegepast, dit afhankelijk van de ernst, duur en frequentie van het gedrag:

1e Stap - Keuze uit interventies in de klas

- Positief gedrag van een ander kind benoemen
- Nonverbale correctie
- Andere werkplek, time-out plek in de klas
- Consequentie aan ongewenst gedrag verbinden (bijv. niet meedoen met spelletje)
- Gesprekje met de leerling (om bewustwording bij de leerling te bevorderen)
- Leerkracht geeft 1-op-1 een ik-boodschap: ik vind vervelend dat...., ik wil dat je....
- Uitleg geven waarom dit gedrag gewenst is: oorzaak – gevolg

2^e Stap – Time-out in een andere groep

Deze stap wordt toegepast als de interventies uit stap 1 niet tot gewenst gedrag leiden, de leerling het groepsgebeuren ernstig verstoort of de leerling zo boos is dat dit eerst getemperd moet worden voordat het weer in de groep kan zijn.

Afspraken bij een time-out in een andere groep:

- De leerling krijgt voldoende werk mee
- De leerling weet wanneer het weer terug naar de klas mag komen
- Duur van de time-out is afhankelijk van: de leerling, het dagprogramma, de ernst van het ongewenste gedrag en de frequentie van het ongewenste gedrag.

3^e Stap – Overschrijden van de uiterste grens

Er is gedrag waarbij voor ons de grens bereikt is. De leerkracht stopt (tijdelijk) met pedagogisch handelen en neemt afstand van de leerling. De grens is bereikt bij geweld, fysiek, verbaal of non-verbaal. Met dit gedrag kiest een leerling er voor niet langer deel uit te willen maken van de groep.

Voorbeelden:

Verbaal geweld

- Uitschelden van de leerkracht
- Bedreiging
- Uitschelden van leerlingen onderling
- Discrimineren
- Liegen
- Intimideren
- Schreeuwen
- Opstoken

Fysiek geweld

- Schoppen, slaan, leerkracht
- Kelen van leerlingen
- Kapot maken van spullen
- Diefstal

Non-verbaal geweld

- Niet luisteren; vingers in je oren, oogrollen, wegstaren, leerlingen/leerkracht niet aankijken
- Weigering
- Gebaren maken; middelvinger opsteken, keel-gebaar

Ongewenste intimiteiten

- Je broek laten zakken in de klas
- Aan een ander zitten op plaatsen die degene vervelend vindt; zoals grijpen in het kruis, tikje tegen de borst
- Ongewenste, seksueel getinte gebaren maken naar leerkracht en/of medeleerlingen

Bij deze vormen van grensoverschrijdend gedrag zetten we de volgende stappen:

Stappenplan bij uiterste grens

1. Er wordt een andere leerling naar de gedragsfunctionaris gestuurd. Deze leerling neemt een blauw kaartje mee waarop staat wat het grensoverschrijdende gedrag is. Deze haalt de leerling die grensoverschrijdend is op uit de klas. De volgende stappen kunnen worden gezet:
 - de functionaris vraagt de leerling om mee te lopen;
 - bij weigering wordt een keus geboden: "Of je loopt nu mee, of ik neem je bij de hand en neem je mee. Kies maar";
 - bij herhaalde weigering zegt de functionaris: "Ik merk dat jij niet kiest, dan kies ik. Ik neem je nu bij de hand en neem je mee";
 - mocht de leerling blijvend weigeren of fysiek weerstand bieden, dan volgt de mededeling: "Je luisterde niet naar de leerkracht, nu luister je ook niet naar mij. Je luistert dus naar niemand. Dan kun je hier niet zijn. Ik bel je ouders en laat je ophalen";
 - de ouders worden gebeld;

- mocht de leerling onveiligheid veroorzaken dan neemt de leerkracht de rest van de groep mee en laat deze leerling achter onder toezicht van de functionaris;
 - wanneer de ouders hun kind hebben opgehaald, wordt er voor de volgende dag een afspraak gemaakt voor een gesprek, daarna worden onderstaande stappen gevolgd.
2. De functionaris schat in of er een gesprek mogelijk is. Wanneer een gesprek nog niet mogelijk is, gaat stap 3 vooraf aan stap 2. In dit gesprek wordt besproken wat er is gebeurd, welke keuzes de leerling heeft gemaakt en wat het voortaan anders moet doen. In het gesprek worden de consequenties genoemd:
 - inlichten van ouders (telefonisch);
 - onderbreking van het groepsproces;
 - voorwaarden terugkeer (o.a. gesprek met leerkracht en ouders);
 - noemen notitie in ParnasSys.
 3. De leerling krijgt een werkplek buiten de groep. De eigen leerkracht zorgt voor voldoende werk.
 4. De functionaris maakt een notitie in het handelingsjournaal van de leerling. We noteren:
 - het grensoverschrijdende gedag;
 - de acties en afspraken;
 - de duur van de onderbreking van het groepsproces.

De onderbreking van het groepsproces is afhankelijk van de leeftijd, de intensiteit van het gedrag en het effect van eerdere onderbrekingen. Het is van belang dat er een duidelijk signaal naar de leerlingen in de groep uitgaat.

De onderbreking is minimaal voor de rest van de lesdag of voor 24 uur. Bij leerlingen in groep 7 of 8 kan de onderbreking maximaal 48 uur zijn.

De directeur van de school is gedragsfunctionaris, bij afwezigheid van de directeur neemt de interne begeleiding deze taak over. Indien zowel directeur als interne begeleiding niet aanwezig zijn, haalt de administratie de leerling op uit de klas en zoekt een werkplek voor de leerling. Het contact met de ouders en de gesprekken met de leerling wordt door de groepsleerkracht zelf gedaan, een evt. vervolgesprek met de directeur kan op een ander tijdstip plaatsvinden.

Bijlage

Brondocument 'Relatie':

	Relatie
Interactie	<ul style="list-style-type: none">• Ik begroet de kinderen bij binnenkomst en het naar huis gaan en maak oogcontact met hen.• Ik laat de kinderen uitpraten.• Ik stimuleer een goed contact van de ouders met de school en investeer in een goede relatie met individuele ouders van de kinderen in mijn groep.• Ik gebruik non-verbale aanwijzingen (ben gevoelig voor non-verbale signalen van de kinderen, gebruik non-verbale signalen om te ondersteunen en bemoedigen).• Ik geef complimenten voor gewenst gedrag.• Ik waardeer de inbreng van de kinderen.• Ik stimuleer de samenwerking tussen de kinderen.• Ik ben geduldig en gebruik humor.• Ik ga uit van omkeerbaarheid van het gedrag: wat ik tegen kinderen zeg, moeten ze in principe ook tegen mij kunnen zeggen.• Ik laat zien dat ik het leuk heb in de klas.• Ik corrigeer nabij en prijs op afstand.
Instructie	<ul style="list-style-type: none">• Ik geef ruimte aan de kinderen om vragen te stellen en speel vragen van de kinderen terug naar de groep.• Ik ben positief en geduldig in mijn instructie.• Ik geef veel complimenten tijdens en na de lessen.• Ik geef veel beurten om iedereen bij de instructie te betrekken.• Ik laat merken dat ik benieuwd ben naar ieders denkstappen.• Ik denk regelmatig hardop mee.• De kinderen weten dat ik ze niet verlegenheid zal brengen bij het geven van beurten.• Ik evalueer het werk en het spel achteraf met de kinderen.

Klassenmanagement	<ul style="list-style-type: none">• Ik zit zodanig dat ik overzicht heb over de hele groep.• Ik ben voorspelbaar tijdens mij servicerondes en in de afspraken m.b.t. zelfstandig werken.• Privacygevoelige spullen zijn netjes opgeborgen,• Ik creëer ruimte voor gesprek met elkaar en voor gesprek tussen individueel kind en mijzelf.• Aan het begin van de dag geef ik ruimte voor een noodzakelijke vraag of opmerking.• Tijdens de servicerondes maak ik oogcontact of geef een schouderklopje.• Ik maak tijd om aan het einde van de dag te evalueren.• Ik maak tijd om de kinderen waardering bij te brengen voor hun schoolspullen.• Ik richt de klas zo in dat er op een flexibele manier in groepjes kan worden gewerkt.• Ik heb handige looproutes in mijn lokaal.• Ik heb duidelijke afspraken over elkaar helpen.
-------------------	---

Brondocument 'Competentie':

	Competentie
Interactie	<ul style="list-style-type: none">• Ik geef meer complimenten dan correctie.• Ik reflecteer met de kinderen:- ik waardeer ook kleine stappen die kinderen maken;<ul style="list-style-type: none">- ik bevorder dat kinderen successen aan zichzelf toeschrijven;- ik laat merken dat er verschillende oplossingsmethoden zijn;- ik stimuleer dat kinderen hun waardering en kritiek uiten.• Ik gebruik non-verbale interactie ter ondersteuning van het leerproces.• Ik accepteer niet dat kinderen elkaar uitlachen.• Ik geef actief beurten en niet alleen via vinger opsteken.
Instructie	<ul style="list-style-type: none">• Ik laat kinderen succeservaring beleven door differentiatie: - een beurt is bij mij een succeservaring;<ul style="list-style-type: none">- ik zoek altijd naar de goede elementen in de antwoorden.• Ik stimuleer de kinderen om zelf problemen op te lossen: ik bouw reflectiemomenten in waarin ze elkaar vertellen wat ze geleerd hebben.• Door open vragen te stellen stimuleer ik kinderen om zelf tot een oplossing te komen:<ul style="list-style-type: none">- ik las denkpauses in;- ik gebruik vaak open opdrachten.• Ik beloon ook procesaspecten als plezier in het werk en aandacht tijdens de instructie.• Ik maak de onderwerpen inhoudelijk zo zinvol en betekenisvol mogelijk.• Ik leg elke les uit wat het doel is.• Ik grijp in mijn instructie terug op wat vooraf ging.

Klassenmanagement

- Ik kijk het werk tijdig na.
- Ik heb duidelijke afspraken over elkaar helpen.
- Ik geef zelf het goede voorbeeld wat betreft de klassenafspraken.
- Ik heb altijd voldoende aantrekkelijk werk voor ieder niveau.
- Ik zorg voor tempo- en niveaudifferentiatie.
- Ik heb afspraken over mijn beschikbaarheid.
- Ik heb mogelijkheden voor kinderen om rustig alleen te werken.
- Het materiaal is inzichtelijk geordend.

Brondocument 'Autonomie':

	Autonomie
Interactie	<ul style="list-style-type: none">• Ik laat de kinderen in tweetallen of in groepjes werken (samenwerkend leren, ruimte voor initiatieven, zelfstandige werkvormen).• Ik laat de kinderen onder woorden brengen wat goed ging, wat minder goed ging en wat ze de volgende keer anders gaan doen (werkhouding, problemen oplossen, evaluatie van de les).• Ik laat de kinderen in tweetallen of in groepjes het leerproces evalueren (problemen oplossen, samenwerkend leren, evaluatie van de les).• Ik laat de kinderen in tweetallen of in groepjes hun voorkennis activeren (actief betrokken bij eigen leerproces).• Ik waardeer het als kinderen een eigen mening hebben en ik stimuleer hen die te uiten.• Ik overleg met de kinderen over de gang van zaken in de klas.• Ik houd rekening met verschillen in behoefte en mogelijkheden tot autonomie.
Instructie	<ul style="list-style-type: none">• Ik stimuleer de kinderen om zelf op zoek te gaan naar oplossingen.• Ik vergroot de toepassingsmogelijkheden.• Ik geef extra verwerkingsstof aan de goed presterende leerlingen.• Leerlingen die zijn ingedeeld in aanpak III mogen bij de zelfstandig werken lessen meteen zelfstandig werken als zij dit willen (eigen inschatting).• Ik leer de kinderen verantwoordelijkheid te nemen.

Klassenmanagement

- Ik leer de kinderen de materialen compleet en heel te houden en op de juiste manier te gebruiken.
- Ik zorg voor vervolgoopdrachten (zelfstandige werkvormen, ruimte voor initiatieven).
- Ik stimuleer de kinderen met elkaar af te spreken welke afspraken gaan gelden in de klas.
- Ik leg alle materialen die nodig zijn van tevoren klaar.
- Ik werk met een circuit, waarbij een groepje instructie krijgt en de overige kinderen in de hoeken zelfstandig werken.
- Ik heb een opgeruimd lokaal met een duidelijke indeling in materialen.
- Ik geef zelf het goede voorbeeld in het zorgvuldig omgaan met de materialen.
- Ik houd rekening met verschillen tussen kinderen wat betreft zelfstandigheid en het dragen van verantwoordelijkheid.